

Muutuvast tööturust ja kasvavast rändest tulenevad võimalused ja väljakutsed haridus-, tööturu- ja sotsiaalsüsteemis

Uuringuettepanek RITA tegevus 1 raames

Projekti koordineerib: ***Haridus- ja Teadusministeerium***

*kaasatud Kultuuriministeerium, Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium ja Sotsiaalministeerium*

Taust ja probleemid

- „Ebapiisav ülevaade tööturul puudu olevatest inimestest takistab välja töötada tegevusi, mis aitaks kaasa rahvastiku vananemisest tuleneva negatiivse mõju vähendamisele ja vajaminevate töökäte leidmisele.“

Riigikontrolli aruanne 2015 „Ülevaade riigi rändepoliitika valikutest“

- „Tänane teenuste pakkumine nii rahvusvahelise kaitse taotlejatele kui laiemalt uus-sisserändajatele on killustunud, sektorite vaheline koostöö on vähene, teenuseid on puudu, samas toimub nende dubleerimist“

Riigikontrolli aruanne 2016 „Riigi ja kohalike omavalitsuste valmisolekust võtta vastu rahvusvahelise kaitse taotlejaid ja saanuid“

Taust ja probleemid

(OSKA raport 2016: TÖÖ JA OSKUSED 2025 Ülevaade olulisematest trendidest ja nende mõjust Eesti tööturule kümne aasta vaates)

Eesti otsustajatele ja haridusjuhtidele seab see mitmeid olulisi küsimusi, sh:

- 1) **Kuidas** leida ja tuua Eestisse just neid globaalseid talente, keda meil uutel ärialadel või traditsioonilisi valdkondi arendades vaja läheb?
- 2) **Milline** peaks olema Eesti töö- ja hariduskeskkond, et olla atraktiivne nii oma inimestele kui ka neile, keda siia väljastpoolt vajame?
- 3) **Kuidas** planeerida enda või laste haridusteed selliselt, et tuleviku tööturul sattuda vajalike hulka?

Taust ja probleemid

- **Rände erinevad profiilid** Eesti majandus-, sotsiaal- ja haridussüsteemi kontekstis
 - sisseränne (sh tööränne nii ida kui lääne suunast, pagulasränne, pereränne jm)
 - väljaränne
 - pendelränne

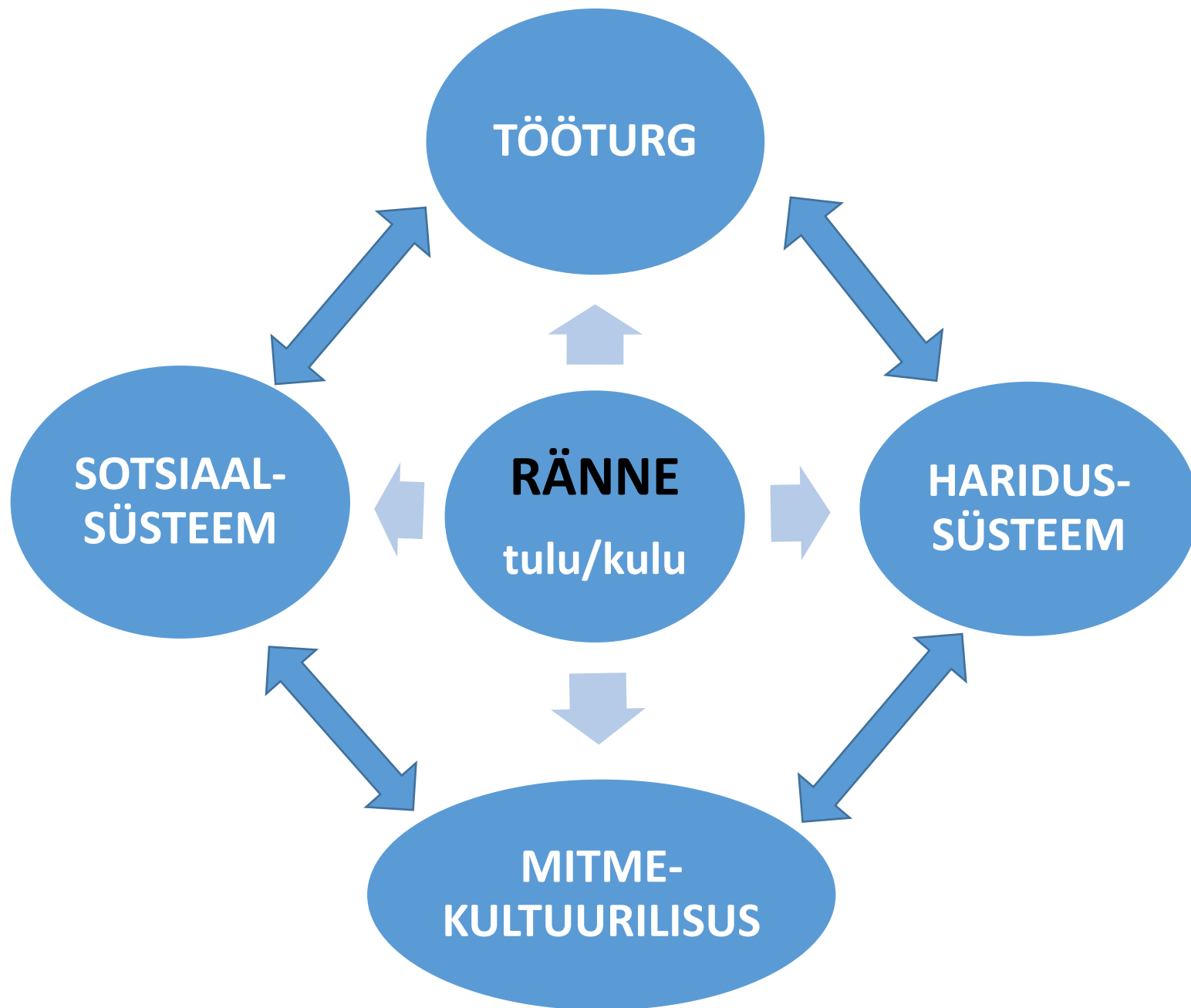
Probleem: puudub terviklik ülevaade, vajadus prognoosida tulevikustsenaariume
- **Eesti tööturu olukord** ja selle prognoosimine

Probleem: kasvav tööjõupuudus, tootlikkuse parandamine, puuduvad stsenaariumid tuleviku vajadustest ja ressurssidest. Seos OSKAga.
- Rände võimalikud **mõjud** Eesti ühiskonnas
 - tööturu olukorrale (võimalik tulu ja koormus)
 - haridussüsteemile (kohanemine, väljakutsed, probleemid)
 - sotsiaalsüsteemile (kohanemine, vajadused, probleemid)
 - kultuuriline mitmekesisus ja ühiskonna lõimumine

Probleem/küsimus: millised on rände võimalikud kulud ja tulud?
- Eesti ühiskonna **kohanemisvalmidus** ja selle parendamine

Probleemid/küsimused:

 - milliseid vahendeid ja meetmeid on vaja võimalike probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks?

Eesmärgid

- 1. Kaardistada, hinnata ja prognoosida** Eesti majandus-, sotsiaal- ja haridussüsteemi muutusi komplekselt muutuva majanduse ja rände kontekstis
- 2. Pakkuda lahendusi** tulevikus ilmnevate tööturu, sotsiaalsete ja kultuuriliste ja hariduslike probleemide lahendamiseks (poliitika kujundamine)
- 3. Praktiliselt kasutatavate teaduspõhiste mudelite, meetmete ja õppevahendite loomine** probleemide lahendamiseks

Eeldatavad väljundid

1) majandus -, sotsiaal- ja haridussüsteemi ülevaade lähtuvalt rände mõjudest

- ülevaade on omakorda aluseks tulevikustsenaariumite väljatöötamisel; eesmärgiks saada **vähemalt kolm stsenaariumit aastaks 2025:**
 - tänase olukorra jätkumine
 - tööjõu puudujäägi kompenseerimine mõõduka sisserändega
 - arvukas sisseränne

2) rände tulude ja kulude mudel

- arvestaks eelnevalt loodud stsenaariume
- võimaldaks pika-ajalist vaadet (kesk-pikk perspektiiv)
- hindaks olukorda ja vajadusi erinevate sihtgruppide lõikes
- võimaldaks modelleerida erinevaid arengustsenaariume ning teha vajadus- ja kulupõhiseid ettepanekuid Eestile sobivate lahendused kujundamiseks haridus-, tööturu- ja sotsiaalsüsteemi teenuste pakkumiseks.

3) tõenduspõhised meetodid ja töövahendid (nt mitmekeelsuse kujundamiseks, logopeedide töövahendid, väärtuste ja hoiakute kujundamiseks, radikaliseerumie märkamiseks jne) erinevate siht- ja vanusegruppide lõikes.

Täna tähelepanu eest!

Kontakt: Tiiu Kreegipuu

tiiu.kreegipuu@hm.ee, tel 7350274

teadusnõunik

analüüsi- ja uuringute osakond

Haridus- ja Teadusministeerium